

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Туристське країнознавство»

для студентів 1 курсу денної і заочної форми навчання

напряму підготовки 6.020107 – «Туризм»

ХАРКІВ – ХНАМГ – 2011

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Туристське країнознавство» (для студентів 1 курсу денної і заочної форми навчання напрямку підготовки 6.020107 – «Туризм») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Я. В. Леонов, А. Ю. Парфіненко; – Х.: ХНАМГ, 2011. – 46 с.

Укладачі: Я. В. Леонов, А. Ю. Парфіненко

Рецензенти: доцент кафедри фізичної географії та картографії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат географічних наук А. М. Байназаров; доцент кафедри туризму географічного факультету Львівського національного університету імені І.Франка, кандидат географічних наук М. З. Гамкало.

Видання містить програму й робочу програму навчальної дисципліни, зокрема, тематичний план дисципліни, її зміст за модулями й темами, плани лекційних і практичних занять, завдання до самостійної та індивідуальної роботи студентів, питання для самодіагностики, перелік рекомендованої літератури, а також відображає систему поточного та підсумкового контролю знань студентів.

Затверджено на засіданні кафедри туризму і готельного господарства, протокол № 8 від 29 березня 2010 р.

Вступ

Країнознавство – це традиційна наукова й навчальна дисципліна, що займається комплексним вивченням країн і регіонів, передусім систематизацією даних щодо їх природи, населення, господарства, культури та суспільно-політичного устрою. Туристське країнознавство – відносно нова навчальна дисципліна предметом вивчення якої є передусім фізико-географічні й соціальні характеристики країн, які мають відношення до туристського бізнесу.

Необхідність вивчення дисципліни «Туристське країнознавство» зумовлена головним чином зростаючою роллю туризму в соціально-економічному житті суспільства та стрімкою диференціацією туристських потоків як в Україні, так і в цілому світі. Так, якщо сьогодні близько 80% туристів світу припадає на Європу і країни Америки, то вже до 2020 року країни Східної Азії і Тихоокеанського регіону стануть, за прогнозами Всесвітньої туристської організації, другим за популярністю напрямком туристських подорожей після Європи. З огляду на вищесказане можна стверджувати, що роль країнознавчих дисциплін в туристській освіті буде набувати дедалі більшого значення.

Дисципліна «Туристське країнознавство» покликана сформувати у студентів знання специфіки окремих регіонів, країн та туристських центрів. Це допоможе майбутнім фахівцям туристського бізнесу професійно підійти до проектування нових маршрутів, правильно зорієнтувати туриста і запропонувати відповідний маршрут. Виходячи з цього, дисципліна «Туристське країнознавство» презентує знання про країни у площині «менеджер туристської фірми – турист», та «екскурсовод – турист».

Навчальний курс «Туристське країнознавство» складається з двох змістових модулів. Першу частину курсу присвячено теоретичним та методологічним проблемам туристського країнознавства. Зокрема, вона висвітлює специфіку політичного і просторово-територіального устрою країн світу, знайомить з основними концепціями країнознавчих досліджень, містить фізико-географічні

характеристики туристських макрорегіонів. Друга частина включає відомості про туристські ресурси країн світу та їхню галузеву специфіку. Кожна з тем другої частини курсу, відповідно до стандарту вищої освіти менеджера з туризму, присвячена окремому туристському регіону світу і передбачає послідовне вивчення туристського потенціалу провідних з точки зору туризму країн.

Значну увагу приділено розробці завдань до самостійної та індивідуальній роботи студентів, що сприяє творчому засвоєнню курсу, закріпленню здобутих теоретичних знань, формуванню навичок творчо-пошукової та науково-дослідної роботи.

РОЗДІЛ І

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХНАМГ ПНД

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТУРИСТСЬКЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

Видання офіційне

Освітньо-кваліфікаційний рівень(ні) підготовки *бакалавр*

Напрямок(и) *0504 Туризм*

Спеціальність(ості) *6.050400 Туризм*

Статус дисципліни за освітньо-професійною програмою (ОПП) *Нормативна*

Загальна кількість кредитів/годин *2/72*

Форма підсумкового контролю *Іспит*

Стандарт чинний з дати затвердження.

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворено, тиражовано та розповсюджено без дозволу Харківської національної академії міського господарства

© Харківська національна академія міського господарства (ХНАМГ)

© Леонов Я.В., Парфіненко А.Ю.

Харків – ХНАМГ – 2010

Програма розроблена на основі:

ОКХ ГСВО МОНУ напряму підготовки бакалавра 0504 «Туризм», 2003 р.

ОПП ГСВО МОНУ підготовки бакалавра 0504 «Туризм», 2003 р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра напряму 0504 «Туризм» професійного спрямування 6.050400 «Туризм», 2010 р.

Розробник програми, лектор

к.е.н. ст.викл. Я.В.Леонов

канд. іст. наук., асистент А.Ю. Парфіненко

Програма ухвалена: кафедрою *туризму і готельного господарства*,
протокол № 8 від 29 березня 2010 р.

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни в структурно-логічній схемі

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни:

Мета

Метою вивчення дисципліни «Туристське країнознавство» є формування у студентів знань з теорії та методики країнознавчого аналізу для сфери туризму, туристської специфіки окремих регіонів, країн та туристських центрів.

Завдання

Навчальний курс «Туристське країнознавство» передбачає ознайомлення студентів з особливостями політичного та просторово-територіального устрою країн світу, основними концепціями країнознавчих досліджень, фізико-географічними характеристиками туристських макрорегионів, відомостями про туристські ресурси країн світу та їхню галузеву специфіку.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні:

Предмет вивчення в дисципліні «Туристське країнознавство» складають передовсім фізико-географічні та соціальні характеристики країн, що мають відношення до туристського бізнесу.

Згідно до СВО ХНАМГ Варіативної частини освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 0504 «Туризм»; професійного спрямування 6.050400 «Туризм».

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
<i>Вихідна; передуює вивченню дисциплін професійного блоку</i>	<i>Планування і організація туристських маршрутів</i>
	<i>Організація туризму</i>
	<i>Технологія туристської діяльності</i>
	<i>Рекреаційна географія</i>

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. ТУРИСТСЬКЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

(2/72)

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ (ЗМ):

ЗМ 1.1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ТУРИСТСЬКОГО КРАЇНОЗНАВСТВА

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи:

1. Туристське країнознавство: вступ до курсу.
2. Програма країнознавчого дослідження.
3. Глобальні просторові структури та країнознавство.
4. Регіональний поділ світу.

ЗМ 1.2. ГЕОГРАФІЯ ТУРИСТСЬКИХ РЕСУРСІВ СВІТУ

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи:

1. Туристські ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи.
2. Країни Середземномор'я.
3. Країни Північної і Латинської Америки.
4. Туристські ресурси країн Африки.
5. Країни Північної і Латинської Америки

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання	Сфери діяльності соціально-виробнича	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>Працювати з фіксованою інформацією, з довідковою літературою; складати тести доповідей, виступів, статей</i>	<i>Виробнича</i>	<i>Організаційна</i>
<i>Використовувати оргтехніку, документально оформляти управлінські рішення, вести кореспонденцію</i>		
<i>Застосовувати сучасні комп'ютерні технології як інструментарій підготовки та руху документів</i>		
<i>Володіти методами збирання та аналізу інформації</i>		

1	2	3
<i>Забезпечувати високий рівень трудової діяльності</i>	<i>Соціально-виробнича</i>	
<i>Підтримувати етику управлінської діяльності</i>		
<i>Забезпечувати культуру процесів управління</i>		
<i>Сприяти піднесенню кваліфікаційного рівня працівників</i>		
<i>Сприяти розвитку творчого потенціалу працівників, заохочувати до новаторських пропозицій</i>		
<i>Створювати умови для підвищення культури підлеглих, для їхнього безперервного навчання</i>		
<i>Контролювати дотримання правил підлеглими</i>	Виробнича	Управлінська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

(дивись сторінку 42-44)

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Мета

Метою вивчення дисципліни «Туристське країнознавство» є формування у студентів знань з теорії та методики країнознавчого аналізу для сфери туризму, туристської специфіки окремих регіонів, країн та туристських центрів.

Предмет

Предмет вивчення в дисципліні «Туристське країнознавство» складають передовсім фізико-географічні та соціальні характеристики країн, що мають відношення до туристського бізнесу.

Модуль 1. *Туристське країнознавство*. Змістовий модуль (ЗМ) 1.1. *Теорія та методологія туристського країнознавства*. ЗМ 1.2. *Географія туристських ресурсів світу*.

Аннотация программы учебной дисциплины

Цель:

Целью изучения дисциплины «Туристское страноведение» является формирование у студентов знаний по теории и методике страноведческого анализа для сферы туризма, туристской специфике отдельных регионов, стран и туристских центров.

Предмет:

Предмет изучения в дисциплине «Туристское страноведение» составляют прежде всего физико-географические и социальные характеристики стран, которые имеют отношение к туристскому бизнесу.

Модуль 1. *Туристское страноведение*. Содержательный модуль (СМ) 1.1. *Теория и методология туристского страноведения*. СМ 1.2. *География туристских ресурсов мира*.

© ХНАМГ, науково-методичний відділ, 1997-2007 рр.

© Парфіненко А.Ю.

РОЗДІЛ II

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТСЬКЕ КРАЇНОЗНАВСТВО»

Структуру робочої програми навчальної дисципліни «Туристське країнознавство» наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Структура навчальної дисципліни

Характеристика дисципліни: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів у відповідності до ECTS – 2, у тому числі: змістовних модулів – 2; самостійна робота; індивідуальна робота.	Назва напрямку: «Туризм».	Обов'язкова. Рік підготовки: 1. Семестр: 1.
Кількість годин: усього – 72; за змістовими модулями (ЗМ): ЗМ 1 – 36 год.; ЗМ 2 – 36 год.	Назва спеціальності «Туризм».	Лекції: кількість годин – 18. Практичні: кількість годин – 18. Самостійна робота: кількість годин – 18. Індивідуальна робота: Кількість годин – 18.
Кількість тижнів викладання дисципліни: 16. Кількість годин на тиждень: 4,5.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр.	Вид контролю: іспит.

2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Дисципліна «Туристське країнознавство» є вихідною і передуює вивченню дисциплін професійного блоку.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни студенти повинні мати загальні знання з історії, географії, економіки.

У результаті вивчення дисципліни студент має **знати**:

- особливості політичної картини світу;

- глобальні тенденції розвитку туризму у світі;
- основні концепції країнознавчих досліджень;
- специфіку просторово-територіальної організації країн світу;
- туристські макрорегіони і регіони світу;
- туристські ресурси країн світу;
- географію основних напрямків розвитку туризму (ділового, релігійного, лікувального-оздоровчого, туризму з метою відпочинку та розваг) та ін.

вміти:

- збирати та аналізувати інформацію;
- працювати з фіксованою інформацією, з довідковою літературою, складати тексти доповідей, виступів, статей;
- аналізувати існуючий рекреаційний потенціал країн, визначати перспективи його використання;
- використовувати дослідження світового ринку послуг з метою розробки турів;
- визначати потенційний попит споживачів рекреаційних послуг задля розробки проектів нових турів.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Туристське країнознавство» студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань.

Тематичний план дисципліни «Туристське країнознавство» складається з двох модулів, кожен з яких об'єднує у собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, що логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекційні, практичні заняття, індивідуальна та самостійна робота студента. Структура залікового кредиту дисципліни наведена у табл. 2.

Таблиця 2 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота студентів
Модуль 1. Туристське країнознавство				
ЗМ 1.1. Теорія та методологія туристського країнознавства				
Тема 1. Туристське країнознавство: вступ до курсу	2	2	2,5	2,5
Тема 2. Програма країнознавчого дослідження	2	2	2,5	2,5
Тема 3. Глобальні просторові структури та країнознавство	2	2	2,5	2,5
Тема 4. Регіональний поділ світу	2	2	2,5	2,5
Разом годин за ЗМ 1.1.	8	8	10	10
ЗМ 1.2. Географія туристських ресурсів світу				
Тема 5. Туристські ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи	2	2	2,5	2,5
Тема 6. Країни Середземномор'я	2	2	2,5	2,5
Тема 7. Країни Північної і Латинської Америки	2	2	2,5	2,5
Тема 8. Туристські ресурси країни Африки	2	2	2,5	2,5
Тема 9. Країни Північної і Латинської Америки				
Разом годин за ЗМ 1.2.	8	8	10	10
Всього годин	16	16	20	20

2.3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

1.1. Теорія та методологія туристського країнознавства

Тема 1. Туристське країнознавство: вступ до курсу

1.1. Предмет, об'єкт та завдання туристського країнознавства

Туристське країнознавство – предмет та об'єкт вивчення. Мета дисципліни та її значення для туристської освіти. Основні проблеми та напрямки вивчення курсу.

1.2. Закономірності й принципи країнознавства

Поняття «закономірність» у суспільних науках. Закономірність неминучого розпаду імперій. Закономірність зростання кількості країн на політичній карті світу. Закономірність створення національних держав. Закономірність геополітичного маятника історії. Суперечність принципів і закономірностей.

1.3. Особливості політичної картини світу

Поняття «держава» та «країна». Основні форми правління та адміністративно-територіального устрою. Незалежна держава, колонія, протекторат, підопічна територія. Особливості державного ладу. Монархічна форма правління. Республіка. Форми адміністративно-територіального устрою. Унітарна держава, федеративна держава, конфедерація, протодержава.

Тема 2. Програма країнознавчого дослідження

2.1. Уявлення про програму країнознавчого дослідження

Поняття «програма дослідження». Основні питання країнознавчої програми. Основні типи досліджень в країнознавстві. Аналітичний та синтетичний типи дослідження. Дослідницька та колекторська програми. Основні підходи до країнознавства: наукове країнознавство, інформаційно-пошукове країнознавство, публіцистичне країнознавство.

2.2. Основні концепції країнознавчих досліджень

Дослідницька схема М. Баранського. Альтернативи «старого» країнознавства. Концепція проблемного країнознавства. Концепція поєднання країнознавства з вирішенням глобальних проблем людства. Концепція економіко-географічного країнознавства. Концепція середовища суспільного розвитку як предмета країнознавства. Концепція «географічного країно влаштування». Концепція культурно-образного країнознавства.

Тема 3. Глобальні просторові структури та країнознавство

3.1. Просторово-територіальна організація держав світу

Поняття «географічне положення держави». Основні ознаки географічного положення: дистанційність детермінованість, потенційність. Політико-географічне положення держави: фізико-географічна, економіко-географічна, транспортно-географічна, геополітична та геостратегічна складові. Просторово-територіальна площина політико-географічного положення держави: глобальне, регіональне, локально-сусідське політико-географічні положення.

3.2. Цивілізаційний підхід в країнознавстві

Визначення поняття «цивілізація». Огляд цивілізаційних теорій (М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнбі, С. Хангтінтон). Основні характеристики сучасних цивілізацій: Китайська, Японська, Індуїстська, Ісламська, Західна, Православна, Латиноамериканська, Африканська. Міжцивілізаційні пояси (лімітрофи).

3.3. Геоекономічна структура світу та завдання країнознавства

Формування сучасного світового господарства: зародження, еволюція. Євроцентризм світового господарства та його причини. Світо-системна теорія І. Валерстайна. Особливості світо-економіки по І. Валерстайну: характеристика єдиного світового ринку, політична система незалежних держав, триярусна просторова структура (центр, полупериферія та периферія світового господарства).

Тема 4. Регіональний поділ світу

4.1. Основні засади районування світу

Поняття «район» та «регіон». Інтегральна та спеціальна регіоналізація. Теорія регіоналістики. Основні критерії регіоналізації світу. Природі: природно-геологічний поділ, висотна поясність, географічна зональність. Історичні. Соціально-економічні.

4.2. Основні характеристики туристських макрорегіонів світу

Класифікація туристських макрорегіонів світу (за ВТО). Європейський, Американський, Африканський, Близько-Східний, Південно-Азіатський та Азіатсько-Тихоокеанського туристські макрорегіони світу: географічне положення, економіко-географічна характеристика, населення, релігія, історія заселення.

1.2. Географія туристських ресурсів світу

Тема 5. Туристські ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи

5.1. Особливості розвитку туризму в країнах Північної, Центральної та Східної Європи

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в Європі. Європейський макрорегіон як найбільший ринок виїзного туризму. Основні фактори внутрішньо європейського туристського обміну. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Європі. Розповсюдження ділового туризму в країнах Європи. Основні центри паломництва християн.

5.2. Країни Північної Європи: Фінляндія, Швеція та Норвегія

Фінляндська республіка. Особливості географічного розташування. Природні ресурси («країна тисячі озер»). Історична довідка. Адміністративний устрій. Основні туристські центри.

Королівство Швеція. Природні ресурси. Особливості Швеції. «Країна музики», «професорів, що спізнюються». Стокгольм – «місто на воді». Горнолижний курорт Оре. Озеро Венерн. «Королівство Кристалу». Острови Еланд та Готланд.

Королівство Норвегія. «Країна фьордів» та стародавніх вікінгів. Міста Берген, Осло, Ставангер, Хаугесунд, Алесунд. Батьківщина лижного спорту. Альпійське місто Яйло.

5.3. Туристські країни Центральної та Східної Європи: Польща, Чехія, Словаччина, Румунія, Угорщина

Республіка Польща. Чеська Республіка. Словацька Республіка. Румунія. Угорська республіка. Республіка Болгарія. Географічне розташування країн, природні умови та клімат, соціально-економічний лад, економіка, населення, релігія, національні традиції, основні міста, історико-культурний потенціал, особливості туризму.

Тема 6. Країни Середземномор'я

6.1. Загальна характеристика Середземномор'я

Поняття «Середземномор'я». Основні країни. Фізико-географічні характеристики регіону. Специфіка туризму.

6.2. Європейське Середземномор'я: Італія, Іспанія, Греція.

Італійська Республіка. Природні ресурси. Історико-культурна спадщина. Міжнародний центр туризму. Пляжі північно-східної частини Італії. Рим. Венеція. Неаполь. Турин. Помпеї.

Іспанська держава. Історична довідка. Мадрид. Пласа Майор. Музей Прадо, Національний музей прикладного мистецтва, Центр мистецтв королеви Софії, Національний архітектурний музей, Королівський палац. Характеристика основних районів. Середземноморське узбережжя. Коста Брава. Коста дель Маресме. Туристський центр Барселона. Коста Даурда. Коста Асаар. Валенсія. Коста Бланка. Коста дель Соль. Севілья. Канарські острови. Балеарські острови. Ібіса. Майорка.

Грецька Республіка. Природні умови та клімат. Національні традиції. Історико-архітектурна спадщина. Афіни – найдавніша столиця в Європі. Салоніки. Іракліон. Острів Крит. Острови Евіва та Егіна.

6.3. Країни Східного Середземномор'я: Ізраїль, Кіпр, Туреччина.

Фізико-географічні характеристики Туреччини. Економіка країни. Історичний екскурс. Найвідоміші курорти країни: Анталія, Аланія, Белек, Кемер, Сіде, Мармаріс, Кушадасі, Кемер. Міста країни: Кемер, Фетхіє, Памуккале, Мармаріс, Аланія.

Кіпр – «острів Афродіти». Особливості клімату, економіки. Центр пляжного і розважального туризму. Туристські центри острова: Нікосія. Лімасол. Ларнака. Пафос. Аія Напа. Фамагуста. Історико-культурна спадщина.

Фізико-географічні характеристики Ізраїлю. Основні напрямки розвитку туризму: пляжний, культурно-історичний, лікувально-оздоровчий. Найвідоміший туристський центр Ізраїлю – Єрусалим. Лікувально-оздоровчі курорти Мертвого моря.

Тема 7. Країни Північної і Латинської Америки

7.1. Основні напрямки розвитку туризму в країнах Америки

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в країнах Північної і Латинської Америки. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Північній Америці. Розповсюдження ділового туризму.

7.2. Країни Північної Америки: США, Канада, Мексика

Природні та історичні особливості США. Демографічні особливості країни. Особливості туризму. Туристський потенціал міст та штатів Америки: Нью-Йорк, Вашингтон, Флоріда, Майамі, Орlando, Лос-Анжелес, Сан-Франциско, Каліфорнія, Лас-Вегас, Гаваї, Аляска.

Канада. Загальні відомості. Особливості туризму. Національні парки та заповідники. Ніагарський водоспад. Великі Американські озера. Оттава. Торонто. Онтаріо. Квебек. Монреаль. Нова Шотландія. Манітоба. Саскачеван. Альберта. Британська Колумбія. Юкон.

Мексика. Офіційні відомості. Природні ресурси. Країна стародавніх народів майя та ацтеків. Особливості туризму. Столиця країни Мехіко. Півострів Юкатан.

7.3. Країни Центральної Америки: Куба, Панама, Ямайка

Куба – «острів свободи». Загальні відомості. Фізико-географічні характеристики. Природні умови та ресурси. Економіка країни. Культура. Особливості туризму.

Панама. Офіційні відомості. Флора і фауна країни. Особливості туризму. Панамський канал. Національний парк Метрополітано, екологічний заповідник Ель-Вайє-де-Антон у кратері потухлого вулкану. Тихоокеанські пляжі: Горгона, Коронадо, Сан-Карлос, Ріо-Мар, Корона, Фаральон.

«Острів піратів» – Ямайка. Офіційні відомості. Природні ресурси. Столиця Кінгстон. Курортна зона Монтего-Бей. Відомі курорти Негріл, Очо, Ріос, Порт Антоніо.

7.4. Країни Південної Америки: Бразилія, Аргентина, Венесуела

Бразилія. Офіційні відомості. Природні ресурси. Флора та фауна. Тропічні ліси Амазонки – «легені планети». Столиця Ріо-де-Жанейро. Бразильський карнавал. Океанічні пляжі: Копокабана, Іпамена, Лебнон.

Аргентина. Офіційні відомості. Природні зони та райони. Особливості туризму. Пампа. Патагонія. Ландшафти та пляжі Санта Крус. Кордильєри.

Льодяник Періто Морено. Вогняна земля – «земля кінця світу». Виноробство. Буенос-Айрес.

Венесуела. Офіційні відомості. Країна іспано-індіанської культури. Специфіка флори і фауни. Особливості туризму. Столиця Каракас. Місто Маракайбо та озеро Маракайбо. Острів Маргарита – головний курорт країни. Туристські центри острова.

Тема 8. Туристські ресурси країни Африки, Австралії та Океанії

8.1. Географія туризму у країнах Африки, Австралії та Океанії

Туризм з метою відпочину і розваг в країнах Африки. Лікувально-оздоровчий туризм на Африканському континенті. Інші види туризму.

8.2. Країни Північної Африки: Туніс, Єгипет, Марокко

Туніс. Офіційні відомості. Географічні та природно-кліматичні особливості. Історико-культурний потенціал. Стародавнє місто Карфаген. Столиця країни Туніс. Хаммамета, Суссе, Джербе – центри лікувально-оздоровчого туризму.

Єгипет. Офіційні відомості. Транзитне положення країни між Європою, Азією та Африкою. Суецький канал. Економічний розвиток країни. Особливості туризму – тропічна широта та тепле Червоне море, історико-культурний потенціал. Країна – колыска стародавньої цивілізації. Курорти Хургада, Шарм-ель-Шейх. Столиця країни Каїр – найчисельніше місто Африки.

Марокко. Офіційні відомості. Особливості клімату та географічного розташування. Специфіка туризму. Таласотерапія. Столиця країни Рабат – символ непорушності країни. Курортні центри Агадір, Марракеш, Фес, Мекнес, Касабланка – «місто – історія». Мечеть Хасана II. Єс-Сувейра.

8.3. Західна Африка: Сенегал, Гамбія, Малі, Нігерія, Сейшельські острови, Маврикій.

Республіка Сенегал. Офіційні відомості. Природно-кліматичні умови. Особливості туризму. Міжнародне автомобільне ралі Париж-Дакар. Основні курортні райони Лез Альманді, Салі. Місто Сен-Луї. Розове озеро.

Гамбія. Офіційні відомості. Економіка країни. Міжнародні курорти: Бакау, Фаджара, Коту, Кололі. Столиця країни Банжул.

Республіка Малі. Офіційні відомості. Природні умови. Річка Нігер. Столиця країни Бомако. Національний парк Бауле. Глиняні мечеті Тімбукту.

Нігерія. Офіційні відомості. Особливості економіки та природи країни. Плато Джос.

Республіка сейшельські острови. Офіційні відомості. Особливості історичного розвитку. Специфіка флори і фауни. Найменша столиця світу - місто Вікторія.

Маврикій. Офіційні відомості. Особливості географічного розташування. Столиця країни Порт Луї. Специфіка туризму.

8.4. Країни Австралії і Океанії (Нова Зеландія, Маршалові острови, Мікронезія, Папуа-Нова Гвінея, Соломонові острови, Фіджі, Самоа)

Австралія. Країна – «зелений континент». Офіційні відомості. Державний устрій. Природні ресурси. Особливості клімату. Економіка країни. Туристські центри країни. Ділова столиця – місто Сідней, культурна столиця – місто Канберру. Міжнародний курорт Золотий берег. Великий бартерний риф – найбільший кораловий риф світу. Особливості внутрішнього та міжнародного туризму. Залізничний туризм. Ігорний бізнес. Один з центрів світового спорту.

Країни Океанії. Нова Зеландія, Маршалові острови, Мікронезія, Папуа-Нова Гвінея, Соломонові острови, Фіджі, Самоа. Офіційні відомості. Географічне розташування країн. Природні умови та клімат. Соціально-економічний лад. Економіка. Населення. Релігія. Національні традиції. Основні міста. Історико-культурний потенціал. Особливості туризму.

Тема 9. Туристські ресурси країн Азії

9.1. Рекреаційний потенціал і сучасний розвиток туризму в країнах Азії

Особливості туризму з метою відпочинку та розваг в країнах Північної і Латинської Америки. Основні центри лікувально-оздоровчого туризму в Північній Америці. Розповсюдження ділового туризму. Основні центри релігійного туризму в ісламі та буддизмі.

9.2. Країни Південно-Західної Азії: Йорданія, Ліван, ОАЄ, Саудівська Аравія

Йорданія. Офіційні відомості. Історико-культурна спадщина. Особливості туризму. Паломництво. Свячена річка Йордан. Термальні джерела мертвого моря. Курорти Червоного моря.

Ліван. Офіційні відомості. Особливості клімату. Банківська справа. Діловий, культурно-історичний та екологічний туризм. Столиця країни Бейрут. Стародавні міста Баальбек, Біблос та Анжар.

Об'єднані арабські емірати. Офіційні відомості. Особливості державного устрою. Столиця Абу-Дабі. Дубаї – світовий центр бізнесу, торгівлі, відпочинку та розваг. Шарджа – «культурна столиця» ОАЄ. Емірат Аджаман. Умм-ель-Кайвайн. Рас-ель-Хайма – «піратське узбережжя». Фуджейра. Водоспади Ель-Вурайда, сади Ан-Ель-Мадхаб, гарячі джерела Ель-Гамур. Верблюжі перегони.

Саудівська Аравія. Офіційні відомості. Особливості географічного розташування. Нафта – основа економіки країни. Релігія. Паломництво. Священні міста Мекка та Медина.

9.3. Країни Південної Азії: Індія, Непал, Шрі-Ланка, Мальдівські острови

Індія. Офіційні відомості. Фізико-географічні особливості. Економіка країни. Особливості туризму. Столиця країни – Делі. Штати Бомбей, Калькутта, Гоа, Керала. «Золотий трикутник» Індії – Тадж Махал, «місто-привид» Фатіхпур-Сікрі, «рожеве місто» Раджастхан. Релігія. Паломництво.

Непал. Єдине у світі індуїстське королівство. Особливості історичного розвитку. Туризм. Альпінізм. Піки Гімалаїв, джунглі, долина Катманду.

Шрі-Ланка. Офіційні відомості. Економіка. Особливості історичного розвитку. «Культурний трикутник»: Анурадхапура, Полоннарува, Канді. Слонові розплідники.

Мальдівські острови. Офіційні відомості. «Країна коралових островів». Туризм. Столиця країни місто Мале.

2.4. Плани лекцій

1.1. Теорія і методологія туристського країнознавства

Тема 1. Вступ до курсу «Туристське країнознавство»

- 1.1. Предмет, об'єкт та завдання туристського країнознавства.
- 1.2. Закономірності й принципи країнознавства.
- 1.3. Особливості політичної картини світу.

Література: основна [10, 11, 12, 13, 22]; додаткова [23, 38, 31].

Тема 2. Програма країнознавчого дослідження

- 2.1. Уявлення про програму країнознавчого дослідження.
- 2.2. Основні концепції країнознавчих досліджень.

Література: основна [11, 13, 14, 15]; додаткова [23, 28, 31].

Тема 3. Глобальні просторові структури та країнознавство

- 3.1. Просторово-територіальна організація держав світу.
- 3.2. Загальні тенденції глобального розвитку.
- 3.3. Цивілізаційний підхід в країнознавстві.
- 3.4. Геоекономічна структура світу та завдання країнознавства.

Література: основна [7, 11, 13, 15, 16]; додаткова [22, 28, 31, 32].

Тема 4. Регіональний поділ світу

- 4.1. Основні засади районування світу.
- 4.2. Економіко-географічні характеристики туристських макрорегіонів світу (за ВТО).

Література: основна [7, 8, 11, 13, 16, 18, 21]; додаткова [23, 28, 29, 30, 31].

1.2. Географія туристських ресурсів світу

Тема 5. Туристські ресурси країн Європи

- 5.1. Особливості розвитку туризму в країнах Європи.
- 5.2. Країни Північної Європи: Фінляндія, Швеція та Норвегія.
- 5.3. Туристські країни Центральної та Східної Європи: Польща, Чехія, Словаччина, Румунія, Угорщина.

Література: основна [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 6. Країни Середземномор'я

- 6.1. Специфіка розвитку туризму в країнах Середземномор'я.

6.2. Європейське Середземномор'я: Італія, Іспанія, Греція.

6.3. Країни Східного Середземномор'я: Ізраїль, Кіпр, Туреччина.

Література: основна [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 7. Країни Америки

7.1. Основні напрямки розвитку туризму в країнах Америки.

7.2. Країни Північної Америки: США, Канада, Мексика.

7.3. Країни Центральної Америки: Куба, Панама, Ямайка.

7.4. Країни Південної Америки: Бразилія, Аргентина, Венесуела.

Література: основна [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 8. Туристські ресурси країни Африки, Австралії та Океанії

8.1. Географія туризму у країнах Африки, Австралії та Океанії.

8.2. Туристські ресурси Африканського континенту. Країни Західної Африки: Сенегал, Гамбія, Малі, Нігерія, Сейшельські острови, Маврикій.

8.3. Країни Австралії і Океанії (Австралія, Нова Зеландія, Маршалові острови, Мікронезія, Папуа-Нова Гвінея, Соломонові острови, Фіджі, Самоа).

Література: основна [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 9. Туристські ресурси країн Азії

9.1. Рекреаційний потенціал і сучасний розвиток туризму в країнах Азії.

9.2. Країни Південно-Західної Азії: Саудівська Аравія, Йорданія, Ліван, ОАЄ.

9.3. Країни Південної Азії: Індія, Непал, Шрі-Ланка, Мальдівські острови.

Література: основна [7, 10, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

2.5. Плани практичних (семінарських) занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих під час лекцій і в процесі самостійного вивчення матеріалу.

Під час проведення семінарського заняття навколо заздалегідь сформульованих тем, на які студенти готують тези виступів, створюється дискусія в ході якої розв'язуються проблемні питання.

Практичне заняття – форма навчального процесу, спрямована на формування вмінь та навичок виконання певних видів завдань, а саме аналізу соціально-економічних, політичних, культурних та інших процесів та явищ, що впливали та визначали розвиток туризму.

У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або у малих групах вирішують запропоновані завдання різного рівня складності. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу та успішності вирішення завдання викладачем проводиться перевірка роботи, що виконали студенти, виставляється оцінка та підбиваються підсумки. План проведення практичних занять наведено у табл. 3.

Таблиця 3 – План проведення практичних (семінарських) занять

Назва теми	Перелік питань для практичних (семінарських) занять	Кількість годин	Література
1	2	3	4
ЗМ 1.1. Теорія і методологія туристського країнознавства			
Тема 1. Туристське країнознавство: вступ до курсу	1. Предмет, об'єкт та завдання дисципліни «Туристське країнознавство». Особливості курсу. 2. Географічний фактор в туризмі. 3. Проблеми та перспективи розвитку туризму.	2	Основна: [10, 11, 12, 13, 22]. Додаткова: [23, 38, 31].
Тема 2. Програма країнознавчого дослідження	1. План країнознавчої характеристики рекреаційного потенціалу територіального комплексу. 2. Природні туристські ресурси та основні принципи їх оцінки. 3. Поняття «інфраструктура» в країнознавстві. Основні підходи до вивчення інфраструктури країни.	2	Основна: [11, 13, 14, 15]. Додаткова: [23, 38, 31].
Тема 3. Глобальні просторові структури та країнознавство	1. Основні властивості географічного положення країн. 2. Характеристика сучасних цивілізацій світу. 3. Цивілізаційні відмінності Заходу і Сходу.	2	Основна: [7, 11, 13, 15, 16]. Додаткова: [22, 28, 31, 32].

1	2	3	4
Тема 4. Регіональний поділ світу	1. Економіко-географічна та туристська характеристика Європейського макрорегіону. 2. Основні тенденції розвитку Американського туристського макрорегіону. 3. Особливості розвитку туризму в Південно-Азійському та Близько-Східному туристських макрорегіонів. 4. Специфіка Африканського та Азіатсько-Тихоокеанського туристських макрорегіонів.	2	Основна: [7, 8, 11, 13, 16, 18, 21]. Додаткова: [23, 28, 29, 30, 31].
1.2. Географія туристських ресурсів світу			
Тема 5. Туристські ресурси країн Європи	1. Країни Північної Європи: Данія та Ісландія. 2. Країни Західної Європи: Німеччина, Великобританія, Бельгія, Нідерланди, Люксембург 3. Туристські країни Центральної та Східної Європи: Словенія, Сербія, Чорногорія, Албанія.	2	Основна: [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]. Додаткова: [24, 25, 26, 27, 30].
Тема 6. Країни Середземномор'я	1. Природно-кліматичні характеристики Середземномор'я. 2. Туристські ресурси країн Середземномор'я: Франція, Монако, Гібралтар, Мальта, Болгарія, Хорватія.	2	Основна: [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]. Додаткова: [24, 25, 26, 27, 30].
Тема 7. Країни Північної і Латинської Америки	1. Країни Північної та Центральної Америки: Анільські острови, Багамські острови, Барбадос, Гаїті, Гватемала, Домініканська Республіка. 2. Латинська Америка: Болівія, Парагвай, Уругвай, Колумбія, Перу, Чилі.	2	Основна: [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]. Додаткова: [24, 25, 26, 27, 30].
Тема 8. Туристські ресурси країн Африки, Австралії та Океанії	1. Країни Південно-Східної Африки: Кенія, Танзанія, Мозамбік, Уганда, Коморські острови 2. Країни Південної Африки: ЮАР Зімбабве, Намібія, Свазіленд.	2	Основна: [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]. Додаткова: [24, 25, 26, 27, 30].
Тема 9. Туристські ресурси країн Азії	1. Країни Південно-Східної Азії: Індонезія, Малайзія, Таїланд, Філіппіни. 2. Країни Східної та Центральної Азії. Китай, Монголія, Японія.	2	Основна: [7, 10, 12, 13, 16, 18, 22]. Додаткова: [24, 25, 26, 27, 30].
Разом годин		18	

2.6. Самостійна робота студентів

Для якнайповнішого засвоєння матеріалу курсу «Туристське країнознавство» окрім аудиторних занять (лекційних, практичних (семінарських) значну увагу приділено самостійній роботі студентів. Зокрема, до форм самостійної роботи віднесено:

1. Вивчення додаткової літератури.

2. Робота з нормативно-правовими документами, що відображають процес розвитку туризму.
3. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
4. Підготовка до проміжного та підсумкового контролю.
5. Самостійне опрацювання певних питань (перелік наводиться нижче).

Питання для самостійного опрацювання

1.1. Теорія і методологія туристського країнознавства

Тема 1. Вступ до курсу «Туристське країнознавство»

1. Роль геополітичного фактору в туризмі.
2. Особливості туризму з метою відпочинку та розваг.
3. Сутність лікувально-оздоровчого туризму. Основні типи курортів.
4. Діловий туризм та його різновиди.
5. Релігійний туризм та паломництво.

Література: основна [10, 11, 12, 13, 22]; додаткова [23, 38, 31].

Тема 2. Програма країнознавчого дослідження

1. Економічна сутність і зміст туристської інфраструктури країни.
2. Підходи до вивчення туристських ресурсів країни.

Література: основна [11, 13, 14, 15]; додаткова [23, 28, 31].

Тема 3. Глобальні просторові структури та країнознавство

1. Використовуючи інтерактивну карту та враховуючи характеристики сучасних цивілізацій світу, з'ясувати географію їхнього розповсюдження:
 - Китайська;
 - Японська;
 - Ісламська;

- Західна;
- Православна;
- Латиноамериканська;
- Африканська.

Література: основна [7, 11, 13, 15, 16]; додаткова [22, 28, 31, 32].

Тема 4. Регіональний поділ світу

1. Використовуючи інтерактивну карту світу визначити фізико-географічне розташування туристських макрорегіонів світу (за ВТО) та з'ясувати які країни входять до:

- a) Європейського макрорегіону.
- b) Американського макрорегіону.
- c) Південно-Азійського макрорегіону.
- d) Близько-Східного макрорегіону.
- e) Африканського макрорегіону.
- f) Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону.

Література: основна [7, 8, 11, 13, 16, 18, 21]; додаткова [23, 28, 29, 30, 31].

1.2. Географія туристських ресурсів світу

Тема 5. Туристські ресурси країн Європи

1. Використовуючи інтерактивну карту з'ясувати які країни належать до Північної, Східної, Західної, Південної та Центральної Європи.
2. Фізико-географічні характеристики та туристські ресурси Альпійських країн Європи: Швейцарія, Австрія та Ліхтенштейн.

Література: основна [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 6. Країни Середземномор'я

1. Використовуючи інтерактивну карту з'ясувати які країни належать до регіону Середземномор'я.

2. Фізико-географічні характеристики та туристські ресурси Середземноморських країн: Туніс, Єгипет, Марокко.

Література: основна [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 7. Країни Америки

1. Використовуючи інтерактивну карту з'ясувати які країни належать до Північної, Південної та Центральної Америки.
2. Фізико-географічні характеристики та туристські ресурси країн Південної Америки: Гайана, Уругвай, Фолклендські острови.
3. Фізико-географічні характеристики та туристські ресурси країн Центральної Америки і Карибського регіону: Гренада, Беліз, Коста-Ріка, Кайманові острови.

Література: основна [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 8. Туристські ресурси країни Африки, Австралії та Океанії

1. Використовуючи інтерактивну карту з'ясувати які країни належать до Африканського континенту.
2. За допомогою інтерактивної карти визначити країни, що входять до Австралії та Океанії.

Література: основна [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 9. Туристські ресурси країн Азії

1. Фізико-географічні характеристики та туристські ресурси країн Південно-Східної Азії: В'єтнам, Лаос, Сінгапур.
2. Характеристика фізико-географічних та туристських ресурсів країн Східної та Центральної Азії: Кореїнська Народно-Демократична Республіка, Республіка Корея.

Література: основна [7, 10, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Індивідуальна робота

Індивідуальна навчальна робота покликана сформувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та поглиблене вивчення теоретичних і практичних проблем дисципліни «Туристське країнознавство» з метою підвищення якості професійної підготовки.

До форм **індивідуальної навчальної роботи** віднесено:

- 7.1) виконання індивідуального навчального дослідного завдання;
- 7.2) укладання глосарію із загальних понять курсу «Туристське країнознавство».

7.1. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи.

ІНДЗ виконується самостійно. На початку семестру кожен студент отримує тему ІНДЗ, що відповідає проблематиці практичних занять та лекційного курсу. Студент має право самостійно обрати тему ІНДЗ заздалегідь узгодивши її з викладачем. Під час проведення практичних занять студент повинен презентувати результати своєї роботи у режимі PowerPoint з використанням мультимедійного обладнання. Оцінка за ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Під час написання реферату студент повинен опрацювати не менше п'яти джерел з відповідними посиланнями на них у тексті роботи. Текст роботи має містити реферативне викладення матеріалу з приводу визначеної теми.

ІНДЗ складається з титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності).

Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику та мету завдання.

Основна частина має містити викладення матеріалу теми.

У **висновку** потрібно висловити міркування стосовно досягнення мети роботи.

У друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 7 – 10 стор. Орієнтовна кількість сторінок у структурі ІНДЗ становить: вступ – 1 стор.; основна частина 5 – 8 стор.; висновок – 1 стор.; список використаної літератури – 1 стор.

Зміст ІНДЗ:

Керуючись планом країнознавчої характеристики туристського потенціалу територіального комплексу (табл. 4) висвітлити туристський потенціал однієї з країн, що наведені у табл. 5.

Таблиця 4 – План країнознавчої характеристики туристського потенціалу територіального комплексу

Офіційна назва країни та її географічне розташування.	
Столиця країни.	
Природні умови.	Навести стислі відомості щодо фізико-географічних особливостей країни.
Клімат.	Стисла інформація щодо погодних умов по сезонам та окремими географічним і кліматичним районам країни.
Грошова одиниця.	Вказується офіційна грошова одиниця країни або декілька грошових одиниць.
Соціально-політичний лад.	Стисла характеристика сучасного державного управління в країні.
Економіка.	Основні напрямки економічного розвитку країни.
Населення.	Має містити основні демографічні характеристики.
Офіційна мова.	Вказується державна мова, що закріплена в офіційному діловодстві.
Релігія.	Основні релігійні конфесії країни.
Національні традиції та кухня.	Розглядаються деякі особливості образу життя місцевого населення, ділового та світського етикету.
Туризм.	Основні історичні віхи розвитку туризму, характеристика сучасних туристських потоків, інформація щодо найпопулярніших туристських маршрутів та визначних пам'яток, туристські центри країни.
Додаткова інформація про особливості країни та її мешканців	Різна інформація, що корисна керівнику туристської групи та туристу за такими напрямками: розміщення, покупки, телефон, медичне обслуговування, чаєві тощо.

Таблиця 5 – Перелік країн для ІНДЗ

3

Угорщина	Ємен	Монголія	Сінгапур	Швейцарія	Бахрейн
Болівія	Іран	Македонія	Португалія	Хорватія	Венесуела
Аруба	Індія	Ліван	Панама	Фіджі	Дамаск
Австралія	Гренландія	Китай	Непал	Словенія	Естонія
Болгарія	Ірак	Люксембург	Польща	Франція	Єгипет
Антигуа	Домініканська Республіка	Куба	Норвегія	Туреччина	Мальдівські острови
Вануату	Іспанія	Мальта	Кіпр	Чехія	Монако
Бельгія	Йорданія	Литва	Перу	Фінляндія	Нова Гвінея
Великобританія	Італія	Мексика	Сербія	Чилі	Сальвадор
Аргентина	Ізраїль	Латвія	ОАЄ	Уругвай	Сейшельські острови
Бразилія	Ірландія	Малайзія	Румунія	Чорногорія	Танзанія
Австрія	В'єтнам	Канада	М'янма (Бірма)	Сирія	Швеція
Албанія	Німеччина	Кіпр	Науру	Словакія	Шрі-Ланка
Ангола	Греція	Корея	Нідерланди	США	Ямайка
Андорра	Данія	Північна Корея	Нова Зеландія	Таїланд	Японія

ПРИМІТКА. З метою запобігання дублювань індивідуальний варіант завдання 7.1. узгоджується з викладачем.

7.1. Укладання глосарію з курсу «Туристське країнознавство»

Для виконання завдання 7.2. необхідно:

- використовуючи довідкову літературу [23-28, 30 та ін.] та інші інформаційні джерела [33-40] з'ясувати значення запропонованих нижче термінів та записати значення кожного терміну до робочого зошиту з дисципліни «Туристське країнознавство»;
- розібратися у сутності кожної запропонованої категорії;
- підготуватися до дискусії в аудиторії щодо розуміння вивченого матеріалу;
- у випадку наявності декількох тлумачень кожного терміну, обґрунтувати, якої саме інтерпретації дотримується студент і чому;
- за умови, що значення якогось терміну є незрозумілим, зафіксувати запитання до зошиту, а під час дискусії в аудиторії за запропонованими темами, винести їх на обговорення або проконсультуватися з викладачем.

Терміни, що мають бути вивчені самостійно:

1. Аборигени.	21. Мегаліс.
2. Автаркія.	22. Метрополія.
3. Автономія.	23. Мусони.
4. Агломерація.	24. Нація.
5. Акваторія.	25. Паломництво.
6. Гейзер.	26. Пасати.
7. Географічне положення.	27. Природні ресурси.
8. Географічний поділ праці.	28. Рекреаційна територія
9. Геополітика.	29. Рекреація.
10. Геостратегія.	30. Ресурси.
11. Глобальний.	31. Рив'єра.
12. Демографічна політика.	32. Тематичний парк.
13. Діаспора.	33. Туристський район.
14. Екскурсант.	34. Туристсько-рекреаційні
15. Ембарго.	ресурси.
16. Еміграція.	35. Унітарний.
17. Інфраструктура.	36. Урбанізація.
18. Каботаж.	37. Фіорди.
19. Квота.	38. Цивілізація.
20. Колонія.	39. Шхери.
	40. Якість життя.

2.8. Контрольні запитання для самодіагностики

1.1. Теорія і методологія туристського країнознавства

Тема 1. Вступ до курсу «Туристське країнознавство»

1. Що складає предмет та об'єкт вивчення в «Туристському країнознавстві»?
2. Охарактеризуйте основні закономірності країнознавства.

3. В чому полягає різниця між державою і країною?
4. Назвіть основні типи держав та охарактеризуйте їх.

Література: основна [10, 11, 12, 13, 22]; додаткова [23, 38, 31].

Тема 2. Програма країнознавчого дослідження

1. Розкажіть про дослідницьку та колекторську програми в країнознавстві.
2. Назвіть три основних підходи до країнознавства як результату дослідження.
3. Охарактеризуйте основні риси програми країнознавчого дослідження М.М. Баранського.
4. Охарактеризуйте концепцію проблемного країнознавства.
5. Розкажіть про концепцію середовища суспільного розвитку як предмету країнознавства.
6. Назвіть основні країнознавчі концепції.
7. В чому полягає концепція культурно-образного країнознавства?

Література: основна [11, 13, 14, 15]; додаткова [23, 28, 31].

Тема 3. Глобальні просторові структури та країнознавство

1. Дайте визначення геоекономічної структури світу.
2. Сформулюйте основи трьохярусної просторової системи світового господарства.
3. Назвіть та охарактеризуйте сучасні цивілізації світу.
4. Назвіть основні властивості географічного положення країни.
5. Що Вам відомо про християнську цивілізацію світу?

Література: основна [7, 11, 13, 15, 16]; додаткова [22, 28, 31, 32].

Тема 4. Регіональний поділ світу

1. Дайте економіко-географічну та туристську характеристику Європейського макрорегіону світу.
2. В чому полягають особливості розвитку туризму в Азіатсько-Тихоокеанському макрорегіоні?
3. Охарактеризуйте Американський туристський макрорегіон.

4. Назвіть особливості розвитку туризму в Південно-Азійському макрореґіоні.
5. Розкажіть про специфіку туризму в Близько-Східному макрореґіоні.
6. Чим відрізняється Африканський туристський макрореґіон?
7. Назвіть та охарактеризуйте основні туристські макрореґіони світу.

Література: основна [7, 8, 11, 13, 16, 18, 21]; додаткова [23, 28, 29, 30, 31].

Географія туристських ресурсів світу

Тема 5. Туристські ресурси країн Європи

1. Назвіть особливості географічного положення Німеччини.
2. Охарактеризуйте туристські ресурси Італії.
3. Які центри лікувально-оздоровчого туризму в Європі Вам відомі?
Розкажіть про туристський потенціал Чехії.
4. Яким чином розподіляються ділові потоки на Європейському континенті?
5. Які основні реліквії християнства Вам відомі?
6. Охарактеризуйте туристські ресурси Великобританії.
7. Які види туризму характерні для Франції. Обґрунтуйте свою думку.
8. Назвіть країни, що належать до Північної Європи. Охарактеризуйте туристський потенціал Норвегії.
9. Назвіть найвідоміші центри паломництва і релігійного туризму у католиків.
10. Чим відрізняється паломництво від релігійного туризму.
11. Назвіть Альпійські країни Європи. Охарактеризуйте туристський потенціал однієї з країн.

Література: основна [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 6. Країни Середземномор'я

1. Охарактеризуйте специфіку туризму в країнах Середземномор'я. Які країни входять до цього регіону?
2. Розкажіть про туристські ресурси країн Східного Середземномор'я.
3. Які туристські ресурси має Туреччина?

Література: основна [7, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 7. Країни Америки

1. В чому полягає специфіка розвитку туризму у країнах Америки?
2. Які країни входять до Північної Америки. На вибір охарактеризуйте одну з них.
3. Охарактеризуйте специфіку туризму на Кубі.
4. Назвіть країни, що відносяться до Латинської Америки. За вибором охарактеризуйте одну з них.
5. Які види туризму притаманні для США? Охарактеризуйте туристський потенціал цієї країни.

Література: основна [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 8. Туристські ресурси країни Африки, Австралії та Океанії

1. В чому полягає специфіка розвитку туризму у країнах Африки?
2. Які країни входять до регіону Австралія та Океанія? За власним вибором охарактеризуйте одну з них.
3. Які країни Африки мають вихід до Середземного моря? Охарактеризуйте одну з них.
4. Назвіть та охарактеризуйте найпривабливіші туристські країни Африки.
5. В чому виявляються особливості державного устрою Австралії?

Література: основна [7, 8, 9, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

Тема 9. Туристські ресурси країн Азії

1. Охарактеризуйте рекреаційний потенціал і сучасний розвиток туризму в країнах Азії.
2. Розкажіть про особливості туристських ресурсів Китаю. Яке місце належить Китаю в структурі міжнародного туризму?
3. Які особливості державного устрою Японії?
4. Які країни Південної Азії Вам відомі? Охарактеризуйте одну з країн.

5. Що Вам відомо про природні умови та ресурси Китаю? В чому специфіка географічного положення цієї країни?
6. У якій з країн Південно-Західної Азії розташовано два найзначніші центри мусульманського світу? Охарактеризуйте цю країну.

Література: основна [7, 10, 12, 13, 16, 18, 22]; додаткова [24, 25, 26, 27, 30].

2.9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль знань студентів тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

1. індивідуальних консультацій (запитання – відповідь щодо проблемних теоретичних питань, що вивчає дисципліна);
2. групових консультацій (розгляд типових прикладів розв'язання тих чи інших завдань, пояснення питань, що викликають нерозуміння студентів).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

- 1) індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань з приводу яких виникли запитання у студентів);
- 2) групових консультацій (пояснення специфіки виконання практичних завдань, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

- 1) індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань;
- 2) підготовки рефератів для виступу на науковому семінарі;
- 3) підготовки рефератів для виступу на науковій конференції.

2.10. Методики активізації процесу навчання

Під час викладання дисципліни «Туристське країнознавство» з метою активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як: проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії.

Розподіл форм та методів активізації навчального процесу за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 4.

Таблиця 4 – Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Туристське країнознавство: вступ до курсу	Проблемна лекція.
Тема 2. Програма країнознавчого дослідження	Проблемна лекція.
Тема 3. Глобальні просторові структури та країнознавство	Семінар-дискусія.
Тема 5. Туристські ресурси країн Північної, Центральної та Східної Європи	Лекція з використанням мультимедійного обладнання.
Тема 6. Країни Середземномор'я	Робота у малих групах.
Тема 7. Країни Північної і Латинської Америки	Лекція з використанням мультимедійного обладнання.

2.11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах.

1. Оцінювання роботи студентів під час практичних (семінарських) занять.
2. Проведення проміжного тестового контролю.
3. Проведення модульного контролю (комплексна контрольна робота).

4. Проведення підсумкового письмового заліку.

Оцінка зі змістовного модулю складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять, оцінки за проміжний тестовий контроль та оцінки за індивідуальну роботу.

Загальна оцінка з дисципліни (модулю) визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль.

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовки студентів до встановлених завдань. Зокрема, поточному контролю підлягають:

1. активність та результативність роботи студента протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. виконання індивідуального завдання;
3. виконання проміжного тестового завдання зі змістовного модулю.

Контроль систематичності виконання самостійної роботи та активності на практичних (семінарських) заняттях.

Оцінювання здійснюється за наступними критеріями.

1. ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
2. ознайомлення з основною та додатковою літературою;
3. логіка, стиль виклад матеріалу в письмових роботах та усному виступі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
4. якість, самостійність та своєчасність виконання необхідних завдань.

Проміжний тестовий контроль зі змістовних модулів

Проміжний тестовий контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних модулів.

Тестування проводиться на останньому практичному занятті з кожного змістовного модулю. Загальна тривалість тестів з модулю 1 «Туристське країнознавство» 1 година (по 0,5 години на виконання одного тесту з одного змістовного модулю). Проміжне тестування з кожного змістовного модулю складається з 20 тестів. Вірна відповідь на кожен з тестів дорівнює 0,5 балу.

Таблиця 5 – Шкала перерахунку оцінок результатів проміжного тестування зі змістових модулів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	Кількість набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	9 – 10
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	8 – 9
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	7 – 8
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	6 – 7
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	5 – 6
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	2,5 – 5
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	0 – 2,5

Модульний контроль знань студентів

Модульний контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: теоретичне завдання (2 питання) та практичне завдання (1 питання). Модульний контроль проводиться у письмовій формі після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та виконані практичні (семінарські) завдання в межах кожного з двох модулів.

На модульний контроль відведено 40 відсотків балів, що корелюється із загальною кількістю балів від поточного контролю змістовних модулів (60 балів, див. табл. 6.) та становить у сумі 100 балів.

Зразок завдання до модульного контролю

Харківська національна академія міського господарства

Факультет менеджменту

Кафедра туризму і готельного господарства

Модульний контроль з дисципліни «Туристське країнознавство»

Варіант 1.

Теоретичні питання

1. В чому полягає різниця між державою і країною ?
2. Охарактеризуйте основні закономірності країнознавства.

Практичне завдання

Дайте характеристику туристського потенціалу Франції за такою схемою.

1. Офіційні відомості про країну.
2. Характеристика економіко-географічного положення.
3. Характеристика природних умов та ресурсів.
4. Характеристика населення.
5. Загальна характеристика господарства.
6. Туристські ресурси. Основні тури.

Виконання завдань модульного контролю оцінюється наступним чином:

Таблиця 6 – Оцінювання виконання завдань модульного контролю

№ з/п	Завдання модульного контролю	Розподіл балів, %
1	Теоретичне питання 1	10
2	Теоретичне питання 2	10
3	Практичне завдання	20
4	Усього	40

Проведення підсумкового письмового заліку

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту. Загальна тривалість іспиту 1 година. До складання іспиту допускаються студенти, які мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів змістових модулів, складання глосарію, написання та захисту контрольної роботи.

Таблиця 7 – Розподіл балів з поточного та підсумкового контролю за модулем 1

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Теорія та методологія туристського країнознавства	
Участь у роботі практичних (семінарських) занять	10
Проміжний тестовий контроль	10
Індивідуальне завдання	10
Всього за змістовний модуль 1.1.	30
ЗМ 1.2. Географія туристських ресурсів світу	
Участь у роботі практичних (семінарських) занять	10
Проміжний тестовий контроль	10
Індивідуальне завдання	10
Всього за змістовний модуль 1.2.	30
Контроль з модулю 1.	
Підсумковий контроль	40
Всього за Модулем 1	100

Таблиця 8 – Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання

Оцінка за шкалою ECTS	Процент студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки	Визначення	За національною системою	Кількість набраних балів
A	10	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	25	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	82 – 89
C	30	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю значних помилок		75 – 81
D	25	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	69 – 74
E	10	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії		75 – 81
FX	-	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як перескласти	2	69 – 74

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Державна програма розвитку туризму на 2002 – 2010 роки // Офіційний вісник України. – 2002. – №18. – С. 144 – 154.
2. Закон України «Про курорти» // Відомості Верховної Ради. – 2000. – №50. – ст.435.
3. Закон України «Про туризм» від 19.09.95 №324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241.
4. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Зб. нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
5. Про основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 року: Указ Президента України від 10. 08. 1999. № 973/99 // Уряд. кур'єр. – 1999. – 29 верес.
6. Туристична діяльність в Україні: нормативно-правове регулювання / Роїна О.М. (2-е вид., змін та доп.). – К.: КНТ, 2006. – 464 с.

Основна

7. Александрова А.Ю. Международный туризм. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 461 с.
8. Бовсуновская А.Я. География туризма. – Донецк: ДИТБ, 2002. – 410 с.
9. Дубовик І.А. Країнознавчий словник-довідник. – 2-е вид. – Львів.: Панорама, 2003. – 575 с.
10. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. посіб. – 2-е вид. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 423 с.
11. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії)/М.Д. Будз, В.О. Мартинюк, Р.М. Постолювський, С.С. Троян. – К.: Київ. славіст. ун-т, 2002. – 255 с.

12. Косолапов А.Б. Туристское страноведение. – Европа и Азия: Уч.-практ. пособ. – М.: КНОРУС, 2005. – 400 с.
13. Масляк П.О. Країнознавство: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 292 с.
14. Методика страноведческих исследований. – М.: МГУ, 1993. – 156 с.
15. Мироненко М.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособ. для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2001. – 268 с.
16. Окладникова Е.А. Международный туризм. География туристских ресурсов мира. – М. – СПб., 2020. – 384 с.
17. Папирян Г. А. Международные экономические отношения: Экономика туризма. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 208 с.
18. Романов А.А. Зарубежное туристское страноведение. – М.: Сов. спорт, 1999. – 158 с.
19. Романов А.А., Саакаян Р.Г. География туризма. – М.: Сов. спорт, 2002. – 464 с.
20. Самойленко А.А. География туризма. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 368 с.
21. Сапожникова Е.Н. Страноведение: Теория и методика туристского изучения стран. – М.: Академия, 2004. – 240 с.
22. Страноведение: Уч. пособ. для вузов / П.И. Рогач, Н.Е. Косяков, В.Г. Гаркавая, С.В. Лукьянчик. – Минск: БГЭУ, 2003. – 283 с.

Додаткова

23. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 364 с.
24. Знаменитые столицы и города мира: Справочник / Гарин В., Лисюченко В. – Р/нД: Феникс, 2001. – 512 с.
25. Иванова Л.В. Знаменитые города мира. – Смоленск: Русич, 2003. – 640 с.
26. Истомин В. И., Лагутенко Б. Т. Страны мира: справочник туроператора и туриста. – М.: Сов. спорт, 2000. – 224 с.
27. Страны мира: Современ. справ. – М.: Дом Славянской книги, 2004. – 321 с.

28. Туризм, гостеприимство, сервис: Словарь-справочник. – М.: Аспект-Пресс, 2002. – 367 с.
29. Туризм, гостеприимство, сервис: Словарь-справочник. – М.: Аспект-Пресс, 2002. – 367 с.
30. Увесь світ у цифрах і фактах: Довідник. -2-е вид., випр. та допов. – К.: Мапа, 2002. – 127 с.
31. Федорченко В. К., Мінін І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. – К.: Дніпро, 2000. – 160 с.
32. Харрис Голфрі, Кац Кеннет М. Стимулирование международного туризма в XXI веке. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 240 с.

Ресурси мережі Інтернет

33. <http://www.countries.ru/index.cgi?pid=5> – сайт про країни світу.
34. <http://www.geo2000.nm.ru/> – сайт «Географія країн світу».
35. http://www.votpusk.ru/america_n.asp – сайт «Туристський атлас світу».
36. <http://www.best-of-africa.ru/> - сайт «Країни та острови світу».
37. <http://www.krugosvet.ru/countries.htm> - сайт «Енциклопедія країн світу».
38. <http://geo.historic.ru/> сайт про країни світу (фізична карта, довідкові матеріали).
39. <http://maxrj.ru/> - сайт «Країнознавство» (все про країни світу).
40. <http://www.encyclopedia.ru/> - «Мир енциклопедий» - російськомовні енциклопедичні видання (енциклопедії, енциклопедичні словники, довідники).

Зміст

	Стор.
Вступ.....	3
Розділ I. Програма навчальної дисципліни.....	5
1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	7
2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	8
3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	9
4. Рекомендована основна навчальна література.....	10
Розділ II. Робоча програма навчальної дисципліни.....	11
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	12
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	13
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.....	14
4. Плани лекцій.....	22
5. Плани практичних (семінарських) занять.....	24
6. Самостійна робота студентів.....	26
7. Індивідуальна робота.....	29
8. Контрольні запитання для самодіагностики.....	32
9. Індивідуально-консультативна робота.....	36
10. Методики активізації процесу навчання.....	37
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів.....	37
12. Список рекомендованої літератури.....	42

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «**Туристське країнознавство**» (для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 0504 «Туризм»).

Укладачі: **ЛЕОНОВ** Ярослав Володимирович,
ПАРФІНЕНКО Анатолій Юрійович

В авторській редакції
Комп'ютерна верстка: *І. О. Храпко*

План 2010, поз. 440 Р

Підп. до друку 10.05.2011 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 2,0
Зам. № 7136

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №4064 від 12.05.2011 р.